

Nr 820

Av herr Stefanson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 61, angående riktlinjer för företagareföreningarnas organisation och verksamhet, m. m.

(Lika lydande med motion nr 1061 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition 1968:61 ang. riktlinjer för företagareföreningarnas organisation och verksamhet framhåller chefen för inrikesdepartementet bl. a. »att det är all anledning att räkna med att hantverket och den mindre industrin även framdeles kommer att spela en viktig roll i vårt produktiva liv. Det är därför också ett vitalt samhällsintresse att utvecklingen inom dessa sektorer främjas så, att bästa möjliga produktionsresultat uppnås». Vi vill gärna instämma i denna departementschefens skrivning.

Mål för företagareföreningarnas verksamhet

Vi delar departementschefens uppfattning att ett allmänt produktionsbefrämjande syfte bör vara grunden för företagareföreningarnas arbete. Föreningarnas konsultations- och rådgivningsverksamhet och kreditförmedlande uppgifter bör som departementschefen framhåller inriktas på företag med ekonomiskt goda framtidsutsikter, vilket också enligt departementschefen innebär att föreningarna bör inrikta sig på att stödja inte bara företag som redan är lönsamma utan också sådana företag som genom föreningarnas medverkan kan utvecklas till god lönsamhet.

Några svåra gränsdragningsproblem mellan föreningarnas ovan angivna inriktning och deras medverkan i lokaliseringpolitiskt syfte behöver enligt vår mening inte uppstå. Föreningens allmänt produktionsfrämjande verksamhet kommer att vara av betydelse för en aktiv lokaliseringspolitik där sådan behövs för att medverka till ett differentierat näringsliv.

Departementschefen framhåller att företagareföreningarnas verksamhet bör stå i samklang med den lokaliseringpolitiska målsättningen och anser att en effektiv samordning mellan de båda stödformerna för framtiden torde bli ofrånkomliga. Detta får emellertid enligt vår uppfattning inte innebära att företag inom regioner och orter som inte är i behov av lokaliseringstätigheter skall uteslutas från företagareföreningarnas rådgivning och kreditstöd.

Företagareföreningarnas uppgift att vara allmänt produktionsfrämjande måste tolkas så att deras medverkan kan sättas in på lönsamma företag

oavsett om de ligger i ett område som är i behov av lokaliseringpolitisk stödverksamhet eller ej. De problem som de mindre företagen inom hantverk och industri har i fråga om rådgivning, konsultation och kreditförsörjning och som departementschefen inledningsvis beskrivit är desamma oavsett var företagen är belägna.

Företagareföreningarnas rådgivnings- och kursverksamhet

Beträffande taxesättning av företagareföreningarnas tjänster har departementschefen följt den linje som reservanterna i 1962 års företagareföreningsutredning företrädde och föreslår att konsultation och rådgivning omfattande en allmän upplysningsverksamhet och översiktlig företagsanalys skall kunna tillhandahållas kostnadsfritt eller för icke helt kostnadsäckande avgift. Vi instämmer i detta förslag.

Liksom utredningen och departementschefen anser vi det angeläget att en utrednings- och forskningsverksamhet beträffande de mindre företagens struktur och särskilda problem i tekniska och ekonomiska frågor kommer till stånd. Kostnaderna för en sådan forskning kan inte bäras direkt av de mindre företagen eller deras organisationer. Detta tillsammans med samhällets intresse av ökad sakkunskap inom detta område motiverar ett statligt forskningsanslag. Vi vill i denna fråga hänvisa till motionsparen nr 618 i första kammaren och 785 i andra kammaren, vari föreslås att 300 000 kronor ställs till kommerskollegiums förfogande för detta ändamål. Det av kommerskollegium föreslagna särskilda rådet för hantverk och industri anser vi kunna bli av stor betydelse, bl. a. för bedömning av nödvändiga forskningsuppgifter.

Företagareföreningarnas kreditstödjande verksamhet

Vi konstaterar med tillfredsställelse den av departementschefen föreslagna höjningen av taket för direktlån till 150 000 kronor. Det kan dock ifrågasättas om inte beloppsgränsen trots detta är för låg med hänsyn till den snabba strukturomvandlingen och rationaliseringsverksamheten inom näringslivet samt den fortsatta penningvärdeförsämringen. Vi vill dock avvakta erfarenheterna av höjningen och föreslår därför f. n. ingen ändring på denna punkt.

Den av utredningen föreslagna delegeringen av beslutanderätten för garantilån anser sig departementschefen inte kunna biträda. Vi vill däremot föreslå en sådan delegering upp till 200 000 kronor.

Departementschefen menar att en delegering skulle öka risktagandet och därmed kraven på förlusttäckningsmedel och följaktligen höja lånekostnaderna för företagen. Vi menar däremot att staten inom givna beloppsgränser inte ikläder sig större förpliktelser i form av förlusttäckning vid garantigivning än vid direktlånegivning. Även praktiska skäl talar för en delegering av beslutanderätten för garantilån upp till 200 000 kronor.

I propositionen föreslås att företagareföreningarnas rätt att självständigt besluta om direktlån till företag som redan har beviljats garantilån begränsas till ett belopp som sammantaget med utestående garantilånebelopp högst motsvarar maximibeloppet för direktlån. Vi finner denna skrivning onödigt restriktiv och vill förorda att företagareföreningarnas rätt att självständigt besluta om direktlån till företag icke påverkas av tidigare beviljade garantilån.

Beträffande lånen amorteringstid biträder vi förslaget om befogenhet för föreningarna att förlänga löptiden för hantverks- och industrilån för uppförande av fabriks- och verkstadslokaler o. d. till högst 15 år men menar att denna befogenhet skall gälla generellt och inte endast i undantagsfall.

Företagareföreningarnas organisation m. m.

Företagareföreningarna bör behålla sin ställning som ekonomiska föreningar. Beträffande styrelsernas sammansättning bör enligt vår mening även i fortsättningen näringslivets organisationer vara representerade. Denna representation är hävdvunnen och kan oftast hänföras till att organisationerna spelat en viktig roll vid respektive förenings tillkomst. Det personliga samarbetet i styrelsen mellan föreningen och representanter för organisationer som företräder länets mindre industri och hantverk måste anses ha betydelse för föreningarnas verksamhet. Vi föreslår därför att den organisation som inom respektive län representerar mindre industri och hantverk även fortsättningsvis ges rätt att utse en styrelseledamot.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 61 beträffande företagareföreningarnas verksamhet måtte besluta

att beslutanderätten för garantilån upp till 200 000 kronor delegeras till företagareföreningarna,

att löptiden för hantverks- och industrilån för uppförande av fabriks- och verkstadslokaler o. d. generellt sätts till 15 år,

att näringslivets organisationer även i fortsättningen får representation i föreningarnas styrelser,

att riksdagen i övrigt måtte godkänna de synpunkter beträffande rådgivningsverksamheten och kreditstödets avgränsning och inriktning som föreslagits i motionen.

Stockholm den 2 april 1968

Stig Stefansson (fp) Johan A. Olsson (cp) Paul Brundin (h)

Sven-Otto Österdahl (fp) Torsten Mattsson (cp) Erik F. Petersson (fp)